

El 'pla Solbes' i la confiança

El Govern ha d'usar la pedagogia per explicar la desacceleració i les limitacions dels estats

JOAN TAPIA*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 20.04.08

Una enquesta del Financial Times diu que els espanyols són els més positius a l'hora de jutjar la tasca del seu Govern davant de la crisi. Un 40% expressa desconfiança total, mentre que el percentatge puja a l'entorn del 50% als EUA, França i Alemanya i s'enfila al 70% a la Gran Bretanya. Ningú ha citat l'enquesta a Espanya, on l'opinió publicada és bel.ligerant amb el Govern, cosa que es comprova al veure la reacció de la premsa al pla Solbes de divendres.

Però la culpa no és tota del sectarisme o la ignorància de la premsa, o de la llarga mà del PP, sinó també dels errors del Govern, que torna a obrir la legislatura confiant més en el màrqueting (sense campanyes de publicitat a l'estil PP o Pujol) que en la pedagogia. És curiós que, fa un any, l'opinió publicada es tallés les venes amb l'increment del preu dels pisos (i el creixement basat en el totxo), i ara faci el mateix quan aquest preu s'estabilitza. I és que en la nostra opinió publicada domina l'enfocament teològic de l'economia. Les males dades són únicament fruit del pecat, i no s'accepta que tot té algun aspecte positiu o negatiu. Fins i tot el creixement ha de ser sostenible i moderat. Si es dispara, hi ha perill de descarrilament.

D'AQUESTA manera, el pla Solbes contra la desacceleració, que amenaça de reduir el creixement del previst 3,1% a cotes del 2%, i fins i tot inferiors, ha estat mal acollit. Però la desacceleració té el seu origen tant

en la crisi bancària americana, que ha provocat una retracció del crèdit a tot el món, com en l'esgotament de l'insostenible cicle expansiu de la construcció (800.000 vivendes anuals, quan se'n calculen necessàries 400.000). I el creixement previst, inclòs el de l'FMI, és superior al d'altres països europeus, mentre el món s'enfronta, al mateix temps, al perill de recessió i al ressorgir de la inflació per l'alça del petroli i els aliments. Fins al punt que al mes de març s'ha reduït el nostre diferencial d'inflació amb la zona euro, a pesar de l'alarmant IPC del 4,6%.

A aquesta delicada conjuntura respon el paquet Solbes. Poca cosa pot fer Espanya per redreçar la crisi bancària americana, però sí que ha de reforçar el seu sòlid sistema financer perquè l'impacte sigui mínim. I hi ha mesures per aconseguir-ho. Respecte de la conjuntura interna, hi ha iniciatives per sostenir el consum, contrarestar la caiguda de la construcció, combatre l'atur i mantenir l'activitat. És el que es pot fer a l'espera que Solbes i Miguel Sebastián, el nou titular d'Indústria, presentin un altre pla dirigit a canviar el model productiu, que tindrà menys efectes a curt termini.

La devolució de 400 euros en l'IRPF pretén injectar poder de compra i mantenir el consum. La supressió de l'impost sobre el patrimoni, també, encara que és més estructural, perquè aquest gravamen s'ha convertit en una càrrega extra per a les classes mitjanes acomodades que --si tenen els ingressos controlats-- són les que més IRPF paguen. Per això a Europa s'elimina. Aquí, el que no va fer el PP s'atreveix a fer-ho el PSOE. Encara que, per al seu impacte sobre el consum --i la seva incidència política--, hauria estat millor fer-ho retroactiu al 2007, a la declaració del juny. Hauria tingut més cost fiscal, però el superàvit pressupostari ho permet.

També a mantenir el consum (i a blindar el sistema financer) va dirigit l'allargament sense cost del termini de les hipoteques. Pot salvar una baixada d'ingressos a les famílies i ajudar bancs i caixes que no pugi la morositat.

Un altre aspecte del paquet és el que busca suavitzar la caiguda de la construcció amb iniciatives com ara la millora fiscal a la rehabilitació de vivendes, els avals de l'ICO per impulsar la vivenda de protecció oficial i l'acceleració de l'obra pública. I amb caràcter més general destaquen l'avançament en les devolucions de l'IVA a les empreses i els avals de l'ICO a les pimes. Finalment, en el front de la desocupació, s'ha d'anotar el pla de reinserció d'aturats, que a priori és difícil de valorar, i l'ajuda directa als treballadors que canviïn de població per tenir una nova feina. És una cosa que fomenta la mobilitat geogràfica.

ÉS VERITAT que, com va admetre el mateix Solbes, són mesures d'impacte limitat i el seu efecte sobre el PIB serà únicament d'un 0,3%. Però potser és el més adequat. Els governs no poden eliminar per decret el cicle econòmic. Es tracta no tant d'evitar-lo --que seria una cosa així com voler buidar el mar amb camions cisterna--, sinó que perjudiqui menys famílies i empreses.

És normal que l'oposició i l'opinió publicada bel.ligerant desqualifiquin el pla Solbes. És comprensible que els sindicats exigeixin propines socials. És interessant que la patronal n'aprovi la direcció, encara que demani més. Indica que Gerardo Díaz Ferrán sap que no es juga amb les coses de menjar.

El menys admissible seria que el Govern espanyol no expliqués bé la desacceleració i les limitacions dels estats nacionals. El ressorgiment de la inflació mundial impedeix que el Banc Central Europeu abaixi els tipus d'interès, la mesura que més reanimaria l'economia. A Amèrica, la Reserva Federal ha abaixat els tipus a la meitat en mig any, però allà el creixement --si continua-- està per sota de l'1%. Aquí, de moment, les coses estan millor.

* Periodista.